

ՅՈՎՆԱՆ ԱՐԲ. ՏԵՐՏԵՐԵԱՆ
ARCHBISHOP HOVNAN DERDERIAN

ԴԵՊՈՒ ԱՌԱՄԵԼ

ԿԵԱՆՔ

Towards

A More Fruitful Life

2016

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Միրելի՛ բարեպաշտ հաւատացեալ,

Ձեզ կ'ողջունենք քրիստոնէական սիրով եւ կը մաղթենք բարի երթ ու հոգեւոր վայելք Աւագ Շաբթուան արարողութիւններու ընթացքին, որոնց շղթայումը մեզ կ'առաջնորդէ դէպի Զատիկ:

Սոյն գրքոյկը համեստ ձեռնարկ մըն է աղօթասէր հաւատացեալը դէպի լոյսի աղբիւրն ուղղորդելու՝ հաղորդակից դարձնելով քրիստոնէական խորհուրդներուն: Իւրաքանչիւր օր կը սկսի Աւետարանական խօսքով, քաղուած յատկապէս Պօղոս Առաքեալի Կորնթացոց ուղղուած նամակէն:

Մեր թելադրութիւնն է, որ սոյն գրքոյկին հետեւողը ի մտի ունենայ նաեւ ընթերցել Աւագ Շաբթուան իւրաքանչիւր օրուան համար ճշդուած Աստուածաշնչական ընթերցումները:

Օրհնեալ ըլլաք եւ թող ձեր հաւատքի կեանքը օր-ըստօրէ զօրանայ Յարութեան Տօնին ընդառաջ:

ԴԷՊԻ ԱՌԱՒԵԼ ԿԵԱՆՔ

«Այսուհետև մահ ի մեզ զօրանայ, եւ կեանք՝ ի ձեզ»
(Բ. Կորնթ. Դ.12)

Պօղոս Առաքեալի Կորնթացիներուն ուղղուած այս խօսքով կ'ուզենք առաջնորդուիլ եւ առաջնորդել հաւատացեալ մեր զաւակները Հայց. Եկեղեցոյ դէպի Աւագ Շաբաթ եւ ի մասնաւորի դէպի Զատիկ - Յարութեան Կիրակին:

Առաքեալի այս խօսքը մշտապէս ի մտի ունենանք Աւագ Շաբթուան ողջ ընթացքին, երբ քայլ առ քայլ կը հետեւինք Քրիստոսի երկրաւոր կեանքին վերջին հանգրուաններուն: Որովհետեւ Աստուածորդին ինք կը քալէր դէպի խաչ կամաւորապէս, որպէսզի մարդը ուղորդէր դէպի առաւել կեանք:

Երբ կը վերընթերցենք Պօղոս Առաքեալի խօսքը, ապա խորապէս կ'ըմբռնենք նաեւ այն զգացողութիւնը, որ վերջինս իր էութեանը խորքին կ'ապրէր Քրիստոսի ներաշխարհը. *«Այսուհետև մահ ի մեզ զօրանայ, եւ կեանք ի ձեզ»:*

Հետեւաբար, եթէ քրիստոնեան իր առաքելութեամբ հետեւող է Քրիստոսի, ապա այն պէտք է դրսեւորուի Քրիստոսի նմանակցութեամբ ապրուած կեանքով:

Մեծ Պահքի նախօրէին, երբ մեր մտածումներուն հաղորդ կը դարձնէինք հաւատացեալները, մենք կատարեցինք հետեւեալ սահմանումը. Մեծ Պահքը հաւատացեալի կեանքին մէջ ամենէն ուրախ ժամանակահատուածն է հոգեւոր կեանքի տեսանկիւնէն դիտուած, որովհետեւ աղօթքով ու պահեցողութեամբ, հոգեւոր սերտողութիւններով առաջնորդուած կեանքը ինչքան

օրհնութիւն կը բերէ մեր ներաշխարհէն ներս, որպէսզի մաքրուելով իր էութեանը խորքին ապրինք խաղաղութիւն եւ նոր մարդուն ծնունդը ի Քրիստոս:

Իսկ երբ խօսքը կը վերաբերի Աւագ Շաբթուան, ապա քրիստոնէայի կեանքին մէջ հոգեւոր ուրախութեան գագաթնակէտն է, որովհետեւ ինքզինքին առիթը կ'ընծայէ դառնալու ուղեկից Քրիստոսի, իր ամբողջ էութիւնը հեռու պահելով արտաքին աշխարհէն եւ լիովին կեդրոնանալու Քրիստոսի Անձին վրայ:

ԾԱՂԿԱԶԱՐԴ

«Այլ անձամբ յանձինս զվճիռ մահու ընկալաք, զի մի յանձինս ապաստանիցիմք, այլ յԱստուած, որ յարուցանէ զմեռեալս» (Բ. Կորնթ. Ա. 9):

Ծաղկագարդի Կիրակին մեզի կը ներկայացնէ Քրիստոսի յաղթական մուտքը Սր. Քաղաք՝ Երուսաղէմ:

Պօղոս Առաքեալի այս խօսքը կարծէք կը բացատրէ այն մտածումը, որ վերջինս յստակօրէն կ'ապրէր Վարդապետին ներքին յոյզերը, երբ Ան գիտակից գալիքին, այնուամենայնիւ յաղթական մուտք կը գործէր Երուսաղէմ Սր. Քաղաք: Յաղթական, որովհետեւ մահուան վրայ յաղթանակ պիտի տարուէր: Այդ նոյն գիտակցութեամբ նաեւ Քրիստոսի Առաքեալը եւ մնացեալները իրենց մարտիրոսութեամբ մահուան վրայ յաղթանակ կ'արձանագրէին:

Ծաղկագարդի Կիրակին ժողովուրդը շատ բնականօրէն «Ովսաննա»-ներու գոչումներով կը դիմատրէ Վարդապետը, որու մասին լսած էին եւ կամ անձամբ տեսած: Նոյն ժողովուրդի համար, սակայն, անսպասելի պիտի ըլլար Վարդապետին հասանելիքը: Անշուշտ դժգոհութեան ալիքը հետզհետէ աւելի կը սաստկանար Քահանայապետի եւ դպրաց մօտ, որոնք Վարդապետին ուսմանց մէջ կը տեսնէին վտանգ ու սպառնալիք, որովհետեւ իրականին մէջ Քրիստոսի խօսքերը կը դառնային նաեւ հայելին, որ կ'արտացոլէին նաեւ աշխարհի ու մարդկանց կեանքի պատկերը:

Մեր թելադրութիւնն է, որ հայ քրիստոնեայ հաւատացեալը, ի մասնաւորի իր ուշադրութիւնը բեւեռէ Դոն-

բացէք արարողութեան վերջին արձանագրուած երկ-
խօսութեան վրայ, որ այնքան տպաւորիչ է ու հոգեւո-
րոգ, եւ փաստօրէն պայմանագրութիւն մը, կարենալ
մուտք գործելու համար Աստուծոյ թագաւորութենէն
ներս: Այստեղ կը մեջբերենք երկխօսութիւնը եւ կը թո-
ղունք, որ ընթերցողը խորասուզուի անոր խորքը:
Մնացածը կը թողունք ընթերցողին:

Դոնբացէքի Արարողութեան արտասանուած երկ-
խօսութիւնը.

Շողովուրդ - Բաց մեզ Տէր, զդուռն ողորմութեան,
որ ողբալով կարդամ առ քեզ...

Քահանայ - Ո՞վ են ասոնք, որ բանամ դուռը, որով-
հետեւ այս դուռը Տիրոջն է, եւ արդարներ կը մտնեն
անկէ:

Շողովուրդ - Ոչ թէ միայն արդարները կը մտնեն,
այլեւ մեղաւորներ՝ խոստովանութեամբ եւ ապաշխա-
րութեամբ արդարացած:

Քահանայ - Որովհետեւ ասիկա դուռն է երկնքի եւ
հովիտը տրտմութեան, զոր Աստուած Յակոբին ուխ-
տեց. արդարներուն հանգստարան, մեղաւորներուն քա-
ւարան, Քրիստոսի արքայարան, հրեշտակներու բնա-
կարան, սուրբերու ժողովարան, ապաւենի քաղաք եւ
տուն Աստուծոյ:

Շողովուրդ - Ս. Եկեղեցւոյ մասին ըսածներդ իրաւ
են եւ արդար, որովհետեւ մեզի համար ան անարատ
մայր է եւ անկէ կը ծնինք լոյսի եւ ճշմարտութեան զա-
ւակներ, եւ ան մեզի համար կեանքի յոյս է եւ անով կը

գտնենք հոգիի փրկութիւնը եւ ան մեզի համար արդարութեան ճամբայ է եւ անով կ'ելլենք մեր երկնաւոր Հօր՝ Քրիստոսի մօտ:

Քահանայ - Ահա կը տեսնենք մեր Տէրը՝ Քրիստոս, որ բազմած է Սուրբ Սեղանին վրայ եւ իր մօտ կը կանչէ իր կամքը կատարողները թէ՛ ուր որ ես եմ, հոն պիտի ըլլայ նաեւ իմ պաշտօնեան:

Ժողովուրդ - Աստուածային անապական արիւնին գինն ենք, ցնծութեամբ կ'օրհնենք մեր Փրկիչը՝ Քրիստոս եւ միաբերան կ'ըսենք, Փառք սոսկալի գալստեանդ Տէր:

Քահանայ - Ահաւոր Աստուծոյ փողը մեծաձայն կը գոչէ ըսելով՝ ահա Փեսան կու գայ, եկէք անոր ընդառաջ:

Ժողովուրդ - Ահա ես եւ Աստուծոյ ինծի տուած զաւակներս հոս ենք եւ կ'ակնկալենք տեսնել Քրիստոսը եւ լսել անոր երանաւետ բարբառը:

Քահանայ - Արարիչ Աստուծոյ ձայնը կը գոչէ ըսելով. եկէք Հօրս օրհնածներ եւ Ժառանգեցէք աշխարհի սկիզբէն ձեզի համար պատրաստուած արքայութիւնը:

Ժողովուրդ - Բացէք ինծի ողորմութեան դուռը, որպէսզի անկէ մտնեմ եւ Տիրոջ խոստովանիմ:

ԱԻԱԳ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

«Այլ թէպէտ եւ արտաքին մարդս մեր ապականէ, այլ ներքին մարդն մեր նորոգի օր ըստ օրէ» (Ա. Կորնթ. Դ. 16):

Աւագ Շաբթուան ճանապարհորդութեան ամբողջ ընթացքը ծանրաբեռնուած է բազում ընթերցումներով ու շարականներով, որոնք հիմնականին մէջ կը միտին, նորոգել մեր մէջ ներքին մարդը: Ուրեմն, ինչքան կը յառաջանանք դէպի Զատիկ, Յարութեան Կիրակին, այնքան մեր մէջ կ'աճի նոր մարդը:

Քրիստոնէային համար իրապէս ուրախութեան տանող ժամանակն է Աւագ Շաբթ: Ինչպէս որ ուրախութիւն կ'ապրինք, երբ հարազատի մը հետ ենք, որուն հետ երկար ժամանակէ ի վեր հանդիպումի մը առիթէն զրկուած էինք, ապա նոյնն է պարագան եւ աւելին՝ երբ Քրիստոսի հետ է մեր ճանապարհորդութիւնը: Քանզի քայլելով Քրիստոսի հետ կը լուսաւորուինք եւ մեր էութեան խորքին կ'ապրինք նոր մարդուն ծնունդը:

ԱԻԱԳ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

«Ո՛չ գիտէք եթէ տաճար էք Աստուծոյ. եւ հոգի Աստուծոյ բնակեալ է ի ձեզ: Եթէ որք զտաճար Աստուծոյ ապականէ, ապականեսցէ զնա Աստուած զի տաճար սուրբ է, որ էն դուր» (Ա. Կորնթ. Գ. 16-17):

Քրիստոսի կողմէ Տաճարին մաքրագործումը ի մասնաւորի կը վերաբերի մեզմէ իւրաքանչիւրին: Որովհետեւ կը մոռնանք այն ճշմարտութիւնը, որ մեր էու-

թինը Աստուծոյ Տաճարն է եւ ուր կը բնակի նաեւ Հոգին Աստուծոյ: Ուրեմն, ինչքան զգոյշ պիտի ըլլանք, որ մաքուր պահենք Աստուծոյ Տաճարը, մեր մարմինները: Խորքին մէջ մենք ազատութիւն չունինք մեր մարմինները ապականելու Աստուծոյ խօսքին հակոտնեայ արարքներով, ընթացք տալով քմահաճոյքին: Աստուծոյ բնակութիւնը կը պահանջէ սուրբ տեղեր եւ ստուգաբար մեր մարմինները:

Մարմինը սուրբ, երբ մեր քրիստոնէութեան կոչմանը մէջ կը մնանք հաստատ: Օրուան խորհուրդը ամփոփուած է նաեւ տասը կուսանաց պատմութեան մէջ, ուր գովասանքի են արժանի իմաստուն կոյսերը, որոնք Փեսան դիմաւորելու համար ունեցան նախապատրաստութիւն: Փեսային դիմաւորելու պահը նաեւ հաշուեհարդարի պահն է:

Բաւական է, որ Աւագ Շաբթուան իւրաքանչիւր օրուան ընթացքին ներկայացուած ընթերցումներէն պատգամ մը վերցնենք եւ անով առաջնորդենք մեր կեանքը:

Ա Ի Ա Գ Չ Ո Ր Ե Ք Շ Ա Բ Թ Ի

«Այլ թէպէտ եւ արտաքին մարդս մեր ապականէ, այլ ներքին մարդն մեր նորոգէ օր ըստ օրէ» (Բ. Կորնթ. գլուխ Դ. 16):

Աւագ Չորեքշաբթին եկեղեցւոյ արարողական կեանքին մէջ գուցէ ամենէն երկար օրերէն մէկն է: Աւետարանական ընթերցումներու անվերջ շղթան կը միտի նորոգել մեր մէջ ներքին մարդը: Եթէ ամբողջութեամբ կը տրամադրենք մենք մեզ Աստուծոյ, որպէսզի անոր

հոգածութեամբ մշակուի մեր հոգեւոր կեանքը, ապա անտարակոյս կը նորոգուի մեր մէջ ներքին մարդը: Եւ էական չէ եթէ արտաքինապէս կ'ապականի մարդը, էականը մեր մէջի ներքին մարդն է, որուն նորոգութիւնը պայմանաւորուած է ի Քրիստոս ապրուած կեանքով:

ԱԻԱԳ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

«Զի հաւատքն ձեր մի իցեն իմաստութեամբ մարդկան, այլ՝ զօրութեամբ Աստուծոյ» (Ա. Կորնթ. Բ. 5):

Աւագ Հինգշաբթին առաւելաբար մեզի կը պատգամէ խորհուրդը Սբ. Պատարագին, որուն ընդմէջէն կը ճառագայթէ նաեւ Աստուծոյ զօրութիւնը: Օրուան արարողութիւններու ամբողջ ընթացքը հոգեւոր տրամայ մըն է, որուն պատկերէն ներս մուտք գործելով մենք մեզ կը կտրենք դուրսի աշխարհէն եւ կեանքը կ'արինք Քրիստոսի հետ: Եւ եթէ այդ հոգեւոր գործողութեան մէջ յաջողեցանք, ապա կը վայելենք Աստուծոյ զօրութեամբ մեզի տրուած հաւատքը:

Մարդը, հոգեւոր էակ մըն է, եւ Աւագ Հինգշաբթի օրուան հոգեպարար արարողութիւնները միայն կը նպաստեն ըմբռնել ամբողջ կատարուածը Քրիստոսի կեանքին մէջ:

Եթէ Սբ. Պատարագը Քրիստոսի ընծայումն է մարդկանց հոգիներու փրկութեան համար, ապա Վերջին Ընթրիքին յաջորդող Ոսնկուայի արարողութիւնը խոնարհութեան ամենէն ցնցող պատկերն է: Մարդկութիւնը կը տառապի այսօր, որովհետեւ մեծեր ու փոքրեր կը զլանան ըլլալ խոնարհ ու ազնիւ:

ԱԻԱԳ ՈՒՐԲԱԹ

«Զի ճառ խաչին կորուսելոցն յիմարութիւն է, այլ փրկելոցս մեզ զօրութիւն Աստուծոյ» (Ա. Կորնթ. Ա. 18):

Հաւատքի կեանքին մէջ խարխափողներու համար խաչին մասին խօսիլ յիմարութիւն կը թուի ըլլալ, երբ նոյն խաչը հաւատացեալին կը հաղորդէ Աստուծոյ զօրութիւնը:

Ինչպէս որ մեր ֆիզիքական մարմինները պէտք ունին սնունդի, ապա նոյն ձեւով ալ սնունդի պէտք ունի նաեւ հոգին: Եւ եթէ չսնուցենք հոգին Աւետարանի լոյս պատգամներով, ապա հաւատքը կը մեռնի:

Երբ կը հետեւինք Քրիստոսի չարչարանաց, եւ ի մասնաւորի Անոր Խաչելութեան, ապա այն ժամանակ կը տեսնենք եւ կը հասկնանք աստուածային սիրոյ զօրութեան անսահմանելիութիւնը:

ԱԻԱԳ ՇԱԲԱԹ

«Ո՛չ գիտէք, եթէ փոքր մի խմոր զամենայն զանգուածն խմորէ: Սրբեցէք ի բաց զհին խմորն, զի եղիջիք նոր զանգուած, որպէս էքդ անխմորք. քանզի զատիկ մեր զենաւ՝ Քրիստոս» (Ա. Կորնթ. Ե. 6-7):

Ինչպէս Մեծ Պահքի ամբողջ շրջանը, ապա առաւել եւս Աւագ Շաբաթը հոգեւոր պատրաստութեան շրջանն է՝ դիմաւորելու համար Զատիկը:

Եւ ճշմարիտ տօն է, երբ կը կարողանանք հրաժարիլ հին մարդէն եւ քալել Քրիստոսի գծած ճանապարհէն: Աւագ Շաբթուան օրը հաւատացեալը արդէն լիովին պատրաստուած է դիմաւորելու Զատիկը, դառնալու մէկ ի Քրիստոս:

ՄԲ. ԶԱՏԻԿ - ՏՕՆ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ

«Այլ շնորհք Աստուծոյ, որ ետ մեզ գյաղթութիւն ի ձեռն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի» (Ա. Կորնթ. ԺԵ. 57):

Քրիստոնեայի կեանքին մէջ ճառագայթող մեծագոյն յաղթանակը Յարութեան շունչն է, որն յեղաշրջեց մարդկութիւնը եւ նոյն մարդուն հոգեմտաւոր աշխարհին մէջ հաստատեց վերստին կենդանութեան հաւատքն ու տեսիլքը: Յարութեան շունչին առաջնորդութեամբ մարդը իր մէջ վերագտաւ Աստուծոյ պատկերը, որն հետզհետէ աղօտուած ու տկարացած էր մեղքին ծանրութեան տակ: Եւ ինչպէս Պօղոս Առաքեալ կ'ըսէ իր Կորնթացիներուն ուղղուած նամակին մէջ. *«Այլ շնորհք Աստուծոյ, որ ետ մեզ գյաղթութիւն ի ձեռն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի»:*

Մեծ Պահքի քառասնօրեայ աղօթքի ու պահեցողութեան ճանապարհորդութենէն յետոյ հոգեւորապէս ամրացած եւ Աւագ Շաբթուան գունագեղ պատկերով ներշնչուած, մեր էութեան մէջ առաւել պայծառատէս աչքերով կ'ապրինք Քրիստոսի ներկայութիւնը, որուն Յարութեան խորհուրդին ի տես կը վկայենք նաեւ մենք Իւղաբեր Կանանց հետ մեղքին վրայ տարուած յաղթանակը եւ մարդկութեան առջեւ բացուած ճանապարհը լոյսի:

*«Քրիստոս Յարեալ ի մեռելոց»
«Օրհնեալ է Յարութիւնն Քրիստոսի»*

Յայտարարել Քրիստոսի Յարութիւնը կը նշանակէ զայն դարձնել պատկերն ու հայելին մեր կեանքին: Եւ ինչքան հաւատքով կը կեդրոնացնենք մեր ուշադրութիւնը Քրիստոսի Յարութեան խորհուրդին վրայ, ապա այնքան կը մօտենանք ու կը միանանք Քրիստոսի եւ կը դառնանք նմանակից Անոր կեանքին: Կը նշանակէ թէ երբ կը հետեւինք Քրիստոսի կենդանի պատկերին աղօթքով ու երկիւղածութեամբ, ապա մեր մէջ կը դադրի մեղքն ու Աստուծմէ օտարացած մարդը: Քրիստոսի Յարութեան խորհուրդով լեցուած մարդը, երբ իր կեանքի ընթացքը կը հաստատէ ուղիղ, արդար, ճշմարիտ, Աստուածանուէր ու մարդասէր ուղիին վրայ, այդպիսին արդէն գործնապէս կը տօնախմբէ Քրիստոսի Յարութիւնը:

Մարդը, անտարակոյս, իր էութեամբ տկար արարած մըն է, եւ սակայն եթէ հոգեւոր էակ մըն ենք, ապա մեր մէջ կրնանք ջերմացնել փափաքն ու ներքին մղումը բարձրանալու առ Աստուած, որ պայմանաւորուած է միայն պայծառակերպ կեանքի ընթացքով մը:

Հաւատաւոր ժողովուրդ, նայեցէք Քրիստոսի կեանքի ճանապարհին ու Անոր խօսքերուն մէջ մկրտեցէք ձեր կեանքը, որպէսզի դառնանք նոր ի Քրիստոս:

Քրիստոսի Աւետարանը արդարեւ կեանքի գիրքն է, տարբեր միւս բոլոր գիրքերէն ու գէթ ի վեր մարդկային այն ըմբռնումներէն, որոնց արմատը Աստուծոյ սէրն ու իմաստութիւնը չէ: Քրիստոսի Աւետարանը մարդուն կը շնորհէ յաղթութիւն եւ առաւել կեանք,

որուն գիտակցութիւնը կ'արմատանայ մեր մէջ, մանաւանդ Զատկուան Սբ. Պատարագին, երբ բոլորով հոգեւին հրճուած կը յայտարարենք.

*«Քրիստոս Յարեալ ի մեռելոց»
«Օրհնեալ է Յարութիւնն Քրիստոսի»*

Հայ քրիստոնեայ հաւատացեալին համար Զատիկը, Սբ. Յարութեան տօնը՝ տօնն է նաեւ մեր յաղթանակած կեանքին, որուն գրաւականն է մեր հաւատքը: Մեր ազգի կեանքին ու պատմութեան ճանապարհը նման է Քրիստոսի կեանքին Գողգոթայի ճանապարհին:

Նման այն առումով, որ եթէ Քրիստոս խաչի ճանապարհի աւարտին յաղթեց աշխարհին, ապա մեր նախնիք նոյնպէս վերապրեցան կեանքը մեր մէջ: Ուրեմն ինչքան պատասխանատւութիւն կը վստահուի մեզի, որպէսզի դառնանք հարազատ ժառանգորդները մեր դարաւոր Սուրբ Եկեղեցիին, Մայր Հայաստանին, հայ արժէքներուն, հայ դպրոցին ու հայ ընտանիքի սրբութեան, որպէսզի մեր ձեռքերով կերտենք վաղուան արշալոյսը եւ դառնանք ճարտարապետները անմահութեան:

Քրիստոսի Սուրբ Յարութեան խորհուրդով շաղախենք մեր հոգեւոր էութիւնը, որպէսզի փառաւորուի Աստուած եւ հրաշակերտուի մեր կեանքը:

*«Քրիստոս Յարեալ ի մեռելոց»
«Օրհնեալ է Յարութիւնն Քրիստոսի»: Ամէն:*

Մարտ, 2016

COMPANION FOR HOLY WEEK

FOREWORD

Beloved faithful,

We greet you with God's love and wish you a prosperous spiritual journey as we enter Holy Week the culmination of which is the Victorious Resurrection of Christ, our Lord.

This booklet aims to guide the pious faithful throughout Holy Week. Each day commences with a Gospel message chosen specifically from the Epistle of St. Paul to the Corinthians.

In addition to reading the passages in this booklet, we call upon you to follow the daily scriptural readings assigned specifically for Holy Week.

May you be blessed and strengthened spiritually throughout the journey.

TOWARD A MORE FRUITFUL LIFE

"So then, death is at work in us, but life is at work in you"
(2 Corinthians 4:12).

Let us adhere to the aforementioned words of the Apostle throughout the entire Holy Week as we follow in the footsteps of Christ and the last moments of His earthly life. Let us remember that the Savior voluntarily carried His cross on the path to Golgotha in order to lead us to a more prosperous life.

This selected passage also allows us to understand the lasting presence of Christ which is deeply enrooted in the heart of St. Paul, the Apostle. *"So then, death is at work in us, but life is at work in you."*

Therefore, if a Christian truly follows in the footsteps of Christ and remains loyal to his mission, his life must reflect that of the Savior's.

Prior to the commencement of the Great Lent, we shared our reflections on the spiritual journey with the faithful encompassing it in the following passage, "From the spiritual viewpoint, the Great Lent is the most exciting time period in the life of a Christian. A life filled with prayer, fasting, scriptural readings and almsgiving is blessed. Through these God-pleasing practices we are cleansed of a life of sin, we inherit God's peace and are reborn in Christ".

Additionally, Holy Week is the spiritual pinnacle in the life of every Christian for it presents each faithful the opportunity to become a companion to Christ and to focus solely on the Son of God.

PALM SUNDAY

"Indeed, we felt we had received the sentence of death. But this happened that we might not rely on ourselves but on God, who raises the dead" (2 Corinthians 1:9).

On Palm Sunday, we are reminded of Christ's Triumphant Entry into the Holy City of Jerusalem.

It seems as though the words St. Paul allow us to explore the inner feelings of Christ as He made His way into the Holy City despite knowing what lies ahead. His entry was a Triumphant one indeed, for it would eventually become victorious over death. Similarly, Christ's Apostles also rose to victory through their martyrdom.

Having either heard about or seen in person, a multitude greeted the Savior on Palm Sunday exclaiming "Hosanna." However, the same crowd would be appalled at the eventual

outcome of Christ's arrival. Feelings of discontent and anger against the teachings of Christ continued to grow stronger by the Pharisees who saw Him as a threat to the status quo. Christ's teachings of the Truth carried merit.

We call upon each faithful to pay keen attention to the inspiring and spiritually enriching dialogue which takes place during the Opening the Doors (*Ternpatsek*) ceremony. It can be interpreted as a covenant between man and God to inheriting the Kingdom of God. Herewith, we present the aforementioned dialogue in its entirety.

Open to us, O Lord,
The gates of mercy,
We implore you sorrowfully.

Someone from the inside says:

Who are you to whom I shall open for this is the gate of the Lord and only the righteous shall enter through it.

From outside:

Not only the righteous but sinners also, forgiven through Confession and repentance, can enter.

From outside:

It is true what you say about the Holy Church because she is indeed our Immaculate Mother and she gives us birth as children of light and truth: she is our hope in life and through her we find the salvation of our souls; she is the path of righteousness for us, and through her we ascend to Christ, our heavenly Father.

From inside:

Now we see our Lord Jesus Christ who is seated upon the Holy Altar. He is calling to himself those who are doing his will, saying: "where I am there shall my servant be also."

From outside:

We are the ransom of the pure blood of the Son of God; we praise Christ our Savior joyfully and we say: "Glory to Your Glorious Second Coming, O Lord."

From inside:

The awesome trumpet of God blasts, heralding: "Behold, now comes the bridegroom, go out and meet him."

With fear and trembling the priest from outside says:

Behold, I and the children whom God has entrusted me. We are all here and we expect to see Christ and hear His blessed words.

From inside:

The voice of God our Creator is calling: "Come, O blessed of my Father, inherit the kingdom prepared for you from the beginning of the world."

From outside:

Open to me the gates of righteousness that I may enter through them and give thanks to the Lord.

HOLY MONDAY

"Though outwardly we are wasting away, yet inwardly we are being renewed day by day" (2 Corinthians 4:16).

Holy Week is comprised of a number of scriptural readings and liturgical hymns (*sharagans*) which are aimed at renewing the inner self. Therefore, the more our journey advances toward Holy Easter, the more we witness the growth of our inner self.

For every Christian, Holy Week is a time of spiritual exhilaration. The joy is comparable to a long-awaited meeting between relatives deprived of each other's company and love. The joy multiplies when we embark on journey with the Son of God, for when we follow in His footsteps we enlighten our souls and witness our own spiritual rebirth.

HOLY TUESDAY

"Don't you know that you yourselves are God's temple and that God's Spirit dwells in your midst? If anyone destroys God's temple, God will destroy that person; for God's temple is sacred, and you together are that temple" (1 Corinthians 3:16-17).

Christ's cleansing of the temple refers to each of us without exception. It is too often that we forget that the temple of God lies in us. It is also the dwelling of the Spirit of God. Therefore, we ought to pay keen attention to preserving the purity of God's temple, namely our bodies. Truly, we are not at will to stain our bodies especially if it is inconsistent with the teachings of Christ. Giving way to irrelevant gratification by no means shall translate into damaging the temple of God. God's temple is a holy site and so are our bodies.

The body is holy when we remain loyal to our Christian calling. The day's message is encompassed in the parable of the Ten Maidens who had been commended for their preparedness to meet the Groom. The meeting is also the moment where they provide accountability.

The readings during Holy Week guide and prepare us for the greatest celebration of all.

HOLY WEDNESDAY

“Though outwardly we are wasting away, yet inwardly we are being renewed day by day” (2 Corinthians 4:16).

As it pertains to ceremonial rites, Holy Wednesday is the longest day of the Holy Week in the Armenian Apostolic Church. The everlasting chain of Gospel readings aims to renew us inwardly. If we surrender ourselves to God entirely, with the hope of cultivating our spirituality, then undoubtedly we will be inwardly renewed by Christ. Wasting away outwardly is not truly relevant. What is essential is the renewal of our inner self, which is conditioned by a life centered on Christ, our Lord.

MAUNDY THURSDAY

“So that your faith might not rest on human wisdom, but on God’s power” (1 Corinthians 2:5).

Maundy Thursday encompasses the mystery of the Divine Liturgy, the Eucharistic service through which the power of God is revealed. The rites performed throughout the day disclose a religious drama. On that day, we find ourselves cut off from the outside world in order to join and relive the days of passion of our Lord and Savior Jesus Christ. If we succeed in this religious endeavor, then we shall relish our inherent God-given faith instilled in us by His power.

As a spiritual being, the religiously moving rites performed on Maundy Thursday allow man to fully capture the sacrificial life of Christ.

If the Divine Liturgy is the complete presentation of the sacrificial life of Christ for the salvation of humanity, then the Washing of the Feet service following the Last Supper is the

encapsulation of humility. The aforementioned ceremonial rite is could be interpreted as the Gospel in itself. Today, humanity is in a great deal of struggle because adults and children alike refuse to adopt humility and kindness as virtues.

GOOD FRIDAY

“For the message of the cross is foolishness to those who are perishing, but to us who are being saved it is the power of God” (1 Corinthians 1:18).

To those who are weak in faith, the power of the cross seems meaningless. However, to the believer the cross is the revelation of the power of God.

Just as our physical bodies require nourishment, spiritual nourishment is just as essential for our souls. Our faith shall perish if not nourished by the messages radiating from the Gospel of our Lord and Savior Jesus Christ.

When we relive the passion and the Crucifixion of Christ we then can fully comprehend God’s limitless divine love.

EASTER EVE

“Don’t you know that a little yeast leavens the whole batch of dough? Get rid of the old yeast, so that you may be a new unleavened batch—as you really are. For Christ, our Passover lamb, has been sacrificed” (1 Corinthians 5:6-7).

The Great Lenten journey and especially Holy Week is a period of spiritual preparation for Holy Easter.

Holy Easter is a righteous feast if we abandon the old self and walk in the footsteps of Christ. On Easter Eve, each faithful is fully prepared to become one with Christ.

HOLY EASTER

“But thanks be to God! He gives us the victory through our Lord Jesus Christ” (1 Corinthians 15:57).

The pinnacle of every Christian’s spirituality is the Victorious Resurrection of Christ, our Lord, an event which has revolutionized the course of history and has woven into the fabric of society the spirit of rebirth and the breath of new faith.

Through Christ’s Resurrection, the image of the Almighty God, which had been stained by sin, has been rekindled in the heart of humanity. In his message to the Corinthians, St. Paul, the Apostle, reflects on the power and the glory of God. “But thanks be to God! He gives us the victory through our Lord Jesus Christ.” The Apostle’s message delivered in the first century applies to each of us today, for we too, must nourish our souls by reliving Christ’s Victorious Resurrection in our hearts.

As the Great Lent concludes, let us reflect on the impact of the spiritual journey. We prayed, fasted, and engaged in God-pleasing deeds through almsgiving. What we gained in the process is the spiritual strength to greet our Lord and Savior Jesus Christ in His Triumphant entry into Jerusalem. From exclaiming “Hosanna” to proclaiming “He is Risen,” we have become the living testimony of the Resurrection of Christ, our Lord. Today, along with the myrrh-bearing women, we proudly announce the greatest news in history:

*“Christ is Risen from the Dead!
Blessed is the Resurrection of Christ!”*

Christ's Resurrection draws us closer to God, requiring from us the commitment to lead a Christ-like life. In doing so, we continue to be engaged in fervent prayer, we renounce the sinful life and hence, the self-alienation from God. Those whose hearts are filled with the mystery of the Resurrection express it purely through a God-pleasing lifestyle.

Undoubtedly, man, in essence, is sinful. However, as spiritual beings, we are able to reignite the spark of spirituality to elevate our lives to God thus, transfiguring the course of our lives.

Follow in the footsteps of Christ, our Lord and adopt the life of Christ as you own. Empower your lives through the Living Word of God so that you may be renewed in Christ. The Gospel is the book of life. The source of the light radiating from the Gospel is the divine love of God. The Gospel of Christ our Lord inspires humanity with the Victorious Resurrection, the sole purpose of the Christian Faith.

*"Christ is Risen from the Dead!
Blessed is the Resurrection of Christ!"*

On Easter Sunday, we celebrate the Feast of victory over death. The journey of our nation is similar to that of our Lord and Savior Jesus Christ carrying His cross on the path to Golgotha. However, what seemed to be a woeful path for the Son of God, became a sign of victory. The lives of our martyred ancestors became victorious ones as well. To us as Christian Armenians, the Church, the Motherland, our Christian Land, our spiritual values, the school and the sanctity of the family are divine gifts of God cherished by all in the depth of our hearts.

May the Victorious Resurrection of Christ, become the revelation of God's power and glory in our lives.

*"Christ is Risen from the Dead!
Blessed is the Resurrection of Christ!"*

March, 2016

Holy Week

Western Diocese of the Armenian Church of North America

3325 N. Glenoaks Blvd., Burbank, CA 91504

Tel: (818) 558-7474; Fax: (818) 558-6333

E-mail: info@armenianchurchwd.com;

www.armenianchurchwd.com

Printed by Diocesan Press